Gemeente **leudal**

# Raadsvoorstel

Openbare Raadsvergadering

**Datum** 26 september 2023 **Agendapunt**

**Onderwerp** Toetreding Gemeenschappelijk orgaan toezicht op het primair openbaar onderwijs (GOTPOO)
**Portefeuillehouder(s)** mr. R.M.J. (Robert) Martens

## Inhoudelijk voorstel

Op 27 september 2022 heeft uw raad besloten:

1. dat een of meer openbare scholen in de gemeente Leudal in stand worden gehouden door Akkoord!-PO welk besluit definitief wordt indien er geen zienswijzen ingediend worden naar aanleiding van de bekendmaking van het voornemen hiertoe;
2. aan het gemeenschappelijk orgaan te verzoeken om toetreding van de gemeente Leudal tot de "Regeling Toezicht op het Primair Openbaar Onderwijs".

Tegen het besluit dat een of meer openbare scholen in Leudal in stand worden gehouden door stichting AKKOORD!-PO zijn geen zienswijzen ingediend, waardoor het besluit definitief is. Op 12 juli 2023 is door de gemeente Venlo ambtelijk meegedeeld dat alle gemeenteraden die behoren tot het gemeenschappelijk orgaan toezicht op het primair openbaar onderwijs hebben ingestemd met toetreding van de gemeente Leudal tot voornoemd gemeenschappelijk orgaan. Tevens is daarbij melding gedaan van aanpassing van de statuten van AKKOORD!-PO. In een formele kennisgeving via brief is niet voorzien. *Zie bijlage 2.*

Ingevolge artikel 10 lid 5 van de Regeling Toezicht op het Primair Openbaar Onderwijs gaat toetreding in op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de gemeenteraden van alle deelnemende gemeenten een eensluidend besluit hebben genomen. Uit de terugkoppeling van de gemeente Venlo van 12 juli jl. blijkt dat in juli jl. ook Beesel heeft ingestemd en dat daarmee alle gemeenteraden hebben ingestemd. Dit betekent dat de gemeente Leudal vanaf 1 augustus is toegetreden tot de regeling.
De besluitvorming van 27 september 2022, waarmee de raad verzocht om toetreding tot de Regeling is afdoende. Aanvullende besluitvorming om deel te nemen is niet nodig.
Wat nu rest, is de aanwijzing van een raadslid om de gemeente Leudal te vertegenwoordigen in het GOTPOO.

## Argumenten

De gemeenten Beesel, Horst aan de Maas, Peel en Maas en Venlo hebben het primair openbaar onderwijs in 2003 verzelfstandigd in de Stichting Akkoord!-PO. De stichting heeft een directe financiële relatie met het rijk en maakt geen deel uit van de financiële huishouding van de respectievelijke gemeenten.
Hoewel het openbaar onderwijs in 2003 met de genoemde verzelfstandiging op afstand van de gemeenten is gezet, hebben de gemeenteraden van de betrokken gemeenten nog steeds belangrijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Een aantal taken is in 2016 gemandateerd aan het GOTPOO. Middels het GOTPOO oefenen de respectievelijke gemeenten het externe toezicht uit op het bestuur van de Stichting Akkoord!-PO. Het GOTPOO bestaat uit de leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden, met uitzondering van de voorzitter, zijn aangewezen. Elke gemeenteraad benoemt één lid.

## Wijzigingen

Het bestuur van de stichting Akkoord! PO (hierna: Akkoord) was georganiseerd volgens het zogeheten "one tier" model: één bestuur dat wordt gevormd door toezichthoudend bestuurders en een directeur bestuurder. Ieder vanuit zijn/haar eigen rol vormden zij in gezamenlijkheid het bestuur in één juridische entiteit.
Op basis van De Wet Goed onderwijs - Goed bestuur (1 augustus 2010), resp. artikel 17a en 17b van de Wet op het primair onderwijs is Akkoord verplicht een scheiding aan te brengen tussen de functies van bestuur en toezicht. Het toezicht dient onafhankelijk van het bestuur te kunnen functioneren.
Het bestuur van Akkoord heeft in samenspraak met de leden van het GOTPOO een proces in gang gezet om het bestuursmodel te wijzigen en te optimaliseren in een raad van toezicht model. Hierbij is behalve een functionele scheiding van verantwoordelijkheden, ook een organisatorische scheiding aangebracht tussen bestuur en intern toezicht: van een "one tier" naar een "two tier" model.
Deze aanpassingen hebben geleid tot een wijziging van de statuten van Akkoord (zie bijlage 3, ondertekende versie volgt in najaar 2023).
Het GOTPOO heeft op 22 februari 2023 ingestemd met de aangepaste statuten.

Gemeente leudal

De nieuwe statuten van Akkoord leiden tot een taakverandering voor het GOTPOO en daarmee tot een noodzakelijke wijziging van de Regeling Toezicht op het Primair Openbaar Onderwijs (hierna ook genoemd: de Regeling), *zie bijlage 6*. De Regeling is tegelijkertijd ook aangepast aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen en de inwerkingtreding van de Wet elektronische publicaties.
Door een raad van toezichtmodel wordt een functionele en organisatorische scheiding van verantwoordelijkheden gerealiseerd tussen bestuur en intern toezicht. De functie van schoolbestuur c.q. bevoegd gezag berust bij het college van bestuur. Daarnaast wordt een tweede orgaan in het leven geroepen: de raad van toezicht die de functie uitoefent van intern toezichthouder. Doel van deze wettelijk verplichte scheiding is om via een systeem van "checks and balances" te bewerkstelligen dat de kwaliteit en integriteit van het bestuur geborgd en versterkt worden. Uitgangspunt hierbij is dat een goed bestuur een van de voorwaarden is die bijdragen aan goed onderwijs.

Door de keuze voor het raad van toezichtmodel vond in enkele opzichten een verschuiving plaats van het extern toezicht (gemeenteraad) naar het intern toezicht (raad van toezicht van Akkoord). De gemeenteraad komt meer op afstand te staan, maar tegelijkertijd wordt het toetsingskader bij het beoordelen van begroting en jaarrekening breder:
- De benoeming van bestuurder/bestuursleden geschiedt niet langer door de gemeenteraad, maar door de raad van toezicht.
- De bevoegdheid van de gemeenteraad tot goedkeuring van de begroting en jaarrekening wordt overgeheveld naar de raad van toezicht van Akkoord.

De raad van toezicht dient bij het beoordelen en goedkeuren rekening te houden met alle rechtmatigheid en doelmatigheidsaspecten. Dit verbetert de kwaliteit van besluitvorming en zorgt voor een heldere en transparante verdeling van verantwoordelijkheden.

Verantwoordelijkheid gemeente
Ook na introductie van het raad van toezicht model blijft de grondwettelijke zorgplicht van de gemeente om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs en toe te zien op de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs behouden.
Taken en bevoegdheden van de gemeenteraad na invoering raad van toezicht:
- De gemeenteraad blijft jaarlijks het jaarverslag ontvangen met een verklaring van de registeraccountant omtrent rechtmatigheid en doelmatigheid.
- De gemeenteraad ontvangt jaarlijks ter kennisname de begroting.

Op basis van de statuten dienen de leden van de Raad van Toezicht te worden benoemd door de gemeenteraden. Na de inwerkingtreding van de Regeling toezicht op het openbaar primair onderwijs wordt deze bevoegdheid uitgeoefend door GOTPOO. De eerste benoeming van de leden van de Raad van Toezicht dient door de gemeenteraad te gebeuren.

**Risico's**
Met toetreding tot en participatie in het GOTPOO wordt de verantwoordelijkheid van de gemeente met betrekking tot het toezicht op openbaar onderwijs geborgd.

**Juridisch kader**
Het toezicht houden op het openbaar onderwijs is ingevolge de Wet op het primair onderwijs (Wpo) een taak van de gemeenteraad. De gemeenteraad hoeft deze taak niet zelf uit te voeren, maar kan dat opdragen aan het college of in dit geval door deel te nemen aan de bestaande Regeling Toezicht op het Primair Openbaar Onderwijs (hierna: Regeling) en het toezicht hiermee laten uitvoeren door het Gemeenschappelijk Orgaan Toezicht op het Primair Openbaar Onderwijs (GOTPOO). Deze regeling is een gemeenschappelijke regeling op grond van artikel 8, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Conform het bepaalde in artikel 10 lid 1 van de Regeling heeft de gemeenteraad aan het gemeenschappelijk orgaan verzocht om toetreding (besluitvorming gemeenteraad 27 september 2022). Inmiddels blijkt dat alle gemeenteraden hiermee hebben ingestemd.
Ingevolge artikel 10 lid 5 van de Regeling gaat toetreding in op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de gemeenteraden van alle deelnemende gemeenten een eensluidend besluit hebben genomen.

Gemeente leudal

Voor het uitvoeren van de toezichthoudende taak dient de gemeenteraad een lid uit haar midden aan te wijzen die de gemeente vertegenwoordigt in het GOTPOO ex artikel 4 lid 1 van de Regeling. Middels het voorliggende raadsbesluit wordt hier uitvoering aan gegeven.

**Financiële samenvatting**
Akkoord heeft een directe financiële relatie met het rijk en maakt geen deel uit van de financiële huishouding van de respectievelijke gemeenten.
Het GOTPOO is een toezichthoudend orgaan zonder financiële middelen. De uitvoering van de taken valt binnen het takenpakket van de betreffende raadsleden en ambtenaren.

**Overige integrale afstemming**
Niet van toepassing.

**Communicatie**
- Voorgesteld wordt om de toetreding tot het GOTPOO te communiceren d.m.v. een persbericht.
- Twee keer per jaar, in juni en december, is er een GOTPOO-overleg met Akkoord. Akkoord organiseert dit overleg en stelt samen met de voorzitter van het GOTPOO de agenda op. Op 13 december 2023 is het volgende reguliere overleg: 17:00-18:30 uur, locatie Akkoord, Wylrehofweg 11, 5912 PM Venlo.
- De voorzitter van het GOTPOO is voorgesteld om in het najaar een overleg te plannen met het GOTPOO (zonder Akkoord) om gezamenlijk digitaal of fysiek bij elkaar te komen om kennis te maken met nieuwe leden en samen te bespreken hoe de taken er nu uitzien op basis van het nieuwe toezichtmodel en de nieuwe regeling toezicht.

**Bijlagen**
Bijlage 1: Collegevoorstel en -besluit
Bijlage 2: Kennisgeving gemeente Venlo.
Bijlage 3: Gewijzigde statuten AKKOORD!-PO.
Bijlage 4: Concept raadsbesluit.
Bijlage 5: Persbericht.
Bijlage 6: Gewijzigde Regeling Toezicht op het Primair Openbaar Onderwijs.

Heythuysen, 22 augustus 2023

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,

De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts D.H. Schmalschläger